

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

veilige dijken • droge voeten • schoon water

Inspectie Leefomgeving en Transport
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 16191
2500 BD Den Haag

Datum	Contactpersoon	Telefoonnummer
4-7-2018	[REDACTED]	[REDACTED]
Uw brief d.d.	Uw kenmerk	Ons kenmerk
20-6-2018	179939	1411346
Onderwerp	Bijlage(n)	-
Reactie inspectierapport zorgplicht ILT		

Geachte [REDACTED]

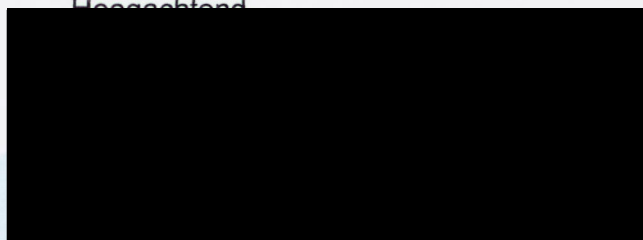
Wij hebben het inspectierapport over de zorgplicht op 20 juni 2018 in goede orde ontvangen.

Ondanks dat er enkele tekortkomingen over de uitvoering van de zorgplicht zijn vastgesteld, kunnen wij ons vinden in het oordeel dat door ILT is gegeven. De wijze waarop ILT de audit in het voorjaar heeft uitgevoerd, is als prettig en constructief ervaren. De resultaten daarvan dragen bij aan een verbetering van ons werk en houdt HDSR scherp.

De verbetermaatregelen voor de tekortkomingen en aandachtspunten die zijn aangedragen door ILT, worden op dit moment geformuleerd en afgestemd. Wegens de vakantieperiode zullen deze in de collegevergadering van 28 augustus behandeld worden en u daarna worden toegestuurd.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend

Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten
T (030) 634 57 00
post@hdsr.nl
www.destichtserijnlanden.nl

Verbeterplan zorgplicht primaire waterkeringen 2018

Inhoud

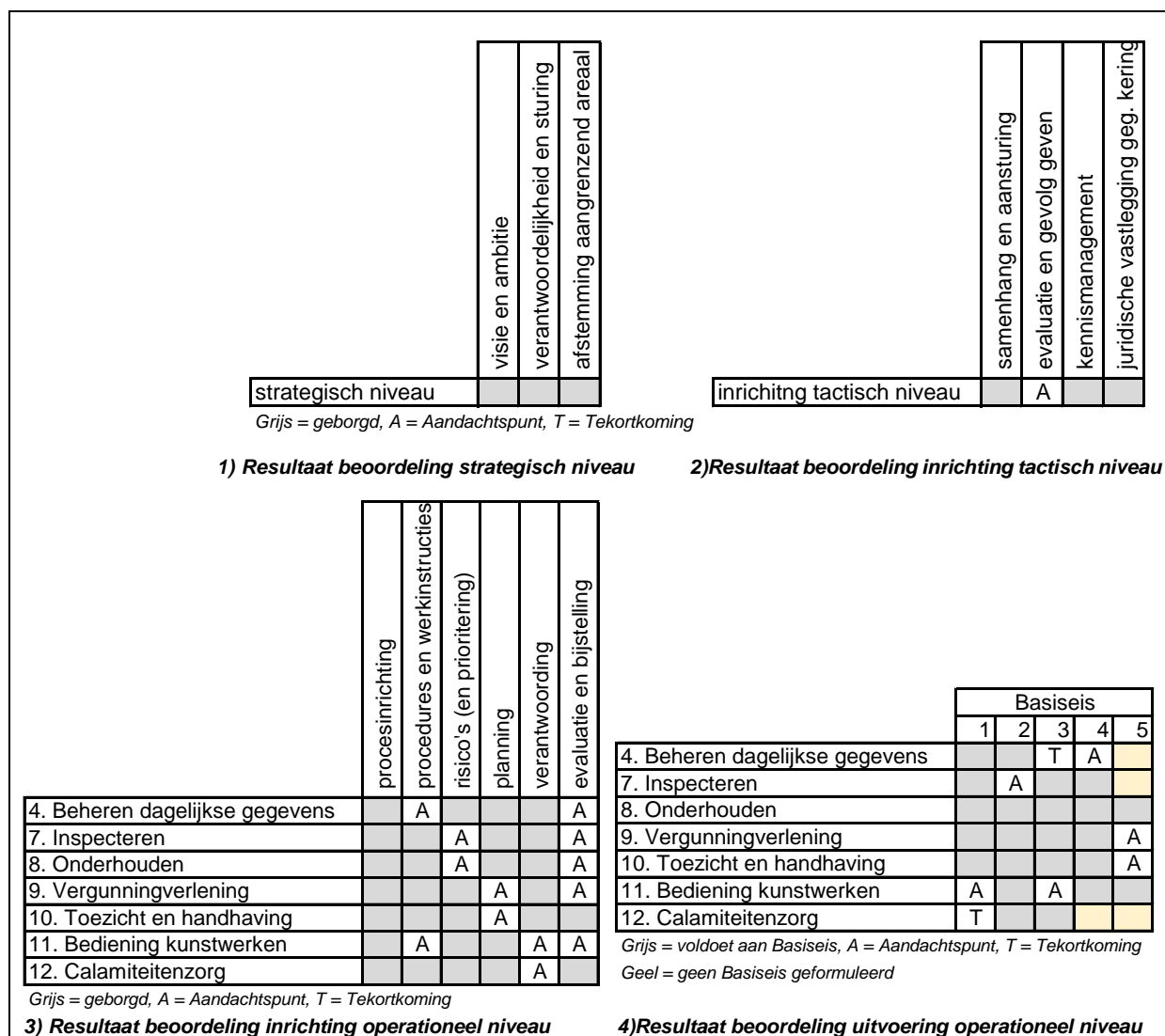
1.	Inleiding	2
2.	Beheren dagelijkse gegevens	3
2.1	Procedures en werkinstructies	3
	Verbetermaatregelen	3
2.2	De gegevens zijn conform eisen voor actualiteit en volledigheid bijgewerkt	3
	Verbetermaatregelen	3
3.	Inspecteren	3
3.1	Risico's en prioritering	3
	Verbetermaatregelen	3
3.2	De resultaten van inspectie worden eenduidig vastgelegd	3
	Verbetermaatregelen	4
4.	Onderhouden	4
4.1	Risico's en prioritering	4
	Verbetermaatregelen	4
5.	Vergunningverlening	4
5.1	Planning	4
	Verbetermaatregelen	4
6.	Toezicht en Handhaving	4
6.1	Planning	4
	Verbetermaatregelen	4
7.	Bediening kunstwerken	4
7.1	Procedures en werkinstructies	4
	Verbetermaatregelen	4
7.2	Verantwoording	5
	Verbetermaatregelen	5
7.3	Sluiting kunstwerken tijdens calamiteit vindt plaats volgens geldend protocol	5
7.4	sluiten van de kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd	5
	Verbetermaatregelen	5
8.	Calamiteitszorg	5
8.1	Verantwoording	5
8.2	Controle aanwezigheid en staat van onderhoud van noodvoorzieningen	5
	Verbetermaatregelen	6
9.	Evaluatie en bijstelling	6
	Verbetermaatregelen	6

1. Inleiding

Voor de uitvoering van de zorgplicht is het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen opgesteld. Het Kader geeft een nadere specificatie van de zorgplicht en onderscheidt twaalf activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar toezicht op te houden.

In dit kader heeft ILT in het voorjaar van 2018 informatie opgevraagd en is gedurende een week op bezoek geweest bij HDSR om zogenaamde realitychecks uit te voeren: doet HDSR daadwerkelijk wat zij zegt en heeft zij ook alles gedocumenteerd? Aan de hand van de resultaten die hieruit naar voren kwamen is er een inspectierapport opgesteld door ILT.

ILT heeft in dit inspectierapport een aantal aandachtspunten en twee tekortkomingen benoemd. ILT geeft mee dat bij een aandachtspunt verbetering is gewenst, en bij een tekortkoming verbetering noodzakelijk is. In onderstaande figuur is weergegeven waar aandachtspunten en tekortkomingen zijn geconstateerd.

In voorliggend verbeterplan gaat HDSR in op deze aandachtspunten en tekortkomingen. Er wordt per activiteit kort toegelicht om welke punten het gaat en welke acties HDSR gaat uitvoeren. Evaluatie en bijstelling komt bij meerdere activiteiten als aandachtspunt naar voren en is om die reden in een apart hoofdstuk opgenomen, namelijk hoofdstuk 9.

2. Beheren dagelijkse gegevens

Voor de activiteit beheren dagelijkse gegevens zijn door ILT twee aandachtspunten op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en één tekortkoming en één aandachtspunt op de uitvoering van beheren van dagelijkse gegevens. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat, wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

2.1 Procedures en werkinstructies

De werkwijze voor de inwinning en opslag van gegevens van de primaire waterkering is nog in ontwikkeling en niet definitief bepaald. Dit is een aandachtspunt.

Verbetermaatregelen

De beoordeling en de versterking van de Lekdijk zijn op dit moment in volle gang en dit zijn beide processen waarbij veel gegevens worden ingewonnen en opgeslagen. Hierbij kijken wij opnieuw of de bestaande procedures en werkinstructies nog geldend zijn. Op dit moment maken we intern afspraken over welke gegevens we nodig hebben en hoe deze gegevens worden opgeslagen. Het opnieuw vaststellen van de procedures en instructies, zal eind 2018 plaatsvinden.

2.2 De gegevens zijn conform eisen voor actualiteit en volledigheid bijgewerkt

De gegevens van de waterkering zijn niet volledig bijgewerkt. Voorbeelden hiervan zijn het ontbreken van de gegevens van het peilschaalhuisje en het monument met de vliegtuigmotor, beide nabij het ontlaststelsel Jaarsveld in de primaire waterkering. Dit is een tekortkoming.

Verbetermaatregelen

Het beheren van dagelijkse gegevens is een continu proces. Daarnaast zijn er projecten en processen die bijdragen aan een update van het beheerregister. Zo zijn dat in dit geval de beoordeling en de versterking van de primaire waterkering. De gegevens die in het beheerregister staan worden hiervoor gebruikt, en tegelijkertijd worden de gegevens die missen, of niet meer up-to-date zijn, ingewonnen om het project goed te kunnen draaien. De verandering van het beoordelen op de overstromingskans in plaats van de overschrijdingskans, betekent dat er ook andere gegevens nodig zijn. Deze worden tijdens de beoordeling en de versterking ingewonnen.

Project Sterke Lekdijk is opgedeeld in deelprojecten, voor elk deeltraject worden er gegevens ingewonnen, maar ook gegevens opgeleverd. De eerste twee deelprojecten zijn in 2017 begonnen en er wordt elk jaar een nieuw deelproject opgestart. De gemiddelde doorlooptijd van de projecten is 7 tot 8 jaar en naar verwachting ronden we het laatste deelproject af in 2029. De ingewonnen gegevens zullen continu worden overgedragen ('overdracht vanaf dag 1').

Daarnaast zal het Regieteam Waterkeringen voor 2019 budget reserveren om ervoor te zorgen dat het continue proces van actualiseren van gegevens ook doorloopt. Begin 2019 wordt concreet gemaakt waar we de focus op gaan leggen en welke gegevens we gaan actualiseren.

3. Inspecteren

Voor de activiteit inspecteren zijn door ILT twee aandachtspunten op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en één aandachtspunt op de uitvoering van inspecteren. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat, wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

3.1 Risico's en prioritering

De risico's en prioritering van de werkzaamheden zijn opgenomen in het concept Schouw- en inspectieplan 2018. De risico's en prioritering zijn echter nog niet definitief bepaald.

Verbetermaatregelen

Het Schouw- en inspectieplan voor de primaire waterkering zal in de tweede helft van 2018 worden afgerond en vastgesteld. Daarna vindt implementatie van dit plan plaats.

3.2 De resultaten van inspectie worden eenduidig vastgelegd

Er is nog geen sprake van een eenduidige registratie van de resultaten verkregen uit de inspectie.

Verbetermaatregelen

De schouwresultaten worden vastgelegd met behulp van de collectorapp. Het vastleggen van de inspectieresultaten kan ook met behulp van deze app. Dit zal eind 2018 worden ingeregeld nadat het Schouw- en inspectieplan is vastgesteld.

4. Onderhouden

Voor de activiteit onderhouden zijn door de ILT twee aandachtspunten op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat, wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

4.1 Risico's en prioritering

De risico's en prioritering van de werkzaamheden zijn opgenomen in het concept Onderhoudsplan 2018. De risico's en prioritering zijn echter nog niet definitief bepaald.

Verbetermaatregelen

Het Onderhoudsplan zal eind 2018 worden afgerond en vastgesteld. Begin 2019 vindt de implementatie van dit plan plaats.

5. Vergunningverlening

Voor de activiteit vergunningverlening zijn door ILT twee aandachtspunten op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en één aandachtspunt op de uitvoering van vergunningverlening. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat (zowel voor de inrichting als voor de uitvoering), wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

5.1 Planning

Het uitvoeringsprogramma 2018 is nog in concept en niet vastgesteld door het bestuur.

Verbetermaatregelen

Het uitvoeringsprogramma 2018 is d.d. 16 mei 2018 vastgesteld door het college van HDSR.

6. Toezicht en Handhaving

Voor de activiteit toezicht en handhaving is door ILT één aandachtspunt op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en één aandachtspunt op de uitvoering van toezicht en handhaving. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat, wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

6.1 Planning

Het uitvoeringsprogramma 2018 is nog in concept en niet vastgesteld door het bestuur.

Verbetermaatregelen

Het uitvoeringsprogramma 2018 is d.d. 16 mei 2018 vastgesteld door het college van HDSR.

7. Bediening kunstwerken

Voor de activiteit bediening kunstwerken zijn door ILT drie aandachtspunten op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en twee aandachtspunten op de uitvoering van de bediening van kunstwerken. Het aandachtspunt dat over de evaluatie gaat, wordt in hoofdstuk 9 behandeld.

7.1 Procedures en werkinstructies

Voor de meeste waterkerende kunstwerken zijn bedieningsprotocollen opgesteld. Voor de Waaiersluis en het Waaiergemaal zijn deze echter nog niet aanwezig.

Verbetermaatregelen

In 2017 zijn het Waaiergemaal en de Waaiersluis overgenomen van Rijkswaterstaat. Sinds 2013 voert HDSR de bediening van deze kunstwerken al uit. De bediening van beide kunstwerken gebeurt aan de hand van de bedieningshandleiding van RWS, welke op dit moment wordt herschreven. De

bedieningsprotocollen voor noodvoorzieningen en het gebruik daarvan worden opgenomen in Calamiteitenbestrijdingsplan Hoogwater & Overstromingen. Eind 2018 zijn deze gereed.

7.2 Verantwoording

Het aandachtspunt dat is meegegeven over de verantwoording is: de indicatoren met betrekking tot de activiteit bediening kunstwerken waarover wordt gerapporteerd aan het management en bestuur zijn niet aantoonbaar vastgelegd.

Verbetermaatregelen

De indicatoren voor het goed functioneren van de kunstwerken in de primaire waterkeringen zullen worden geformuleerd en worden opgenomen in de oplegnotitie van de bedieningsprotocollen. Inhoudelijk vindt er een evaluatie plaats wanneer er een (proef)sluiting heeft plaatsgevonden. Eventuele verbeterpunten worden doorgevoerd in het protocol en in het calamiteitenbestrijdingsplan. In 2018 zal hierover gerapporteerd worden aan het management en bestuur middels de veiligheidsrapportage.

7.3 Sluiting kunstwerken tijdens calamiteit vindt plaats volgens geldend protocol

Dit is hetzelfde aandachtspunt dat in §7.1 beschreven wordt, namelijk dat er een sluitingsprotocol mist voor het Waaiergemaal en de Waaiersluis. Zie ook de verbetermaatregelen in deze paragraaf.

7.4 Sluiten van de kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd

Nog niet voor alle kunstwerken worden de proefsluitingen eenduidig gedocumenteerd.

Verbetermaatregelen

Op dit moment wordt er een overzicht gemaakt van alle kunstwerken in de primaire waterkering waarin is opgenomen wanneer een kunstwerk inspectie en onderhoud nodig heeft, wanneer er een proefsluiting plaatsvindt en welke acties er nodig zijn tijdens een calamiteit. Deze tabel is voor de zomer van 2018 gereed, na de zomer wordt deze geïmplementeerd, wat betekent dat de kunstwerken worden opgenomen in het OBS (onderhoudsbeheersysteem). Wanneer kunstwerken in dit systeem zijn opgenomen, vindt documentatie automatisch (eenduidig) plaats. Ook geeft dit systeem aan wanneer inspectie en onderhoud nodig is en wanneer een proefsluiting moet plaatsvinden. Totdat dit is doorgevoerd in het OBS zal het gebiedsteam de tabel handmatig moeten aflopen. Het regieteam waterkeringen geeft opdracht aan het gebiedsteam om dit te doen.

8. Calamiteitszorg

Voor de activiteit calamiteitszorg is er door ILT één aandachtspunt op de inrichting van de werkprocessen geconstateerd, en één tekortkoming op de uitvoering van calamiteitszorg.

8.1 Verantwoording

Het aandachtspunt dat is meegegeven over de verantwoording is: de indicatoren met betrekking tot de activiteit calamiteitszorg waarover wordt gerapporteerd aan het management en bestuur zijn niet aantoonbaar vastgelegd.

In Waterkoers 2016-2021 heeft HDSR effect indicatoren opgenomen. De effectindicatoren die zijn opgenomen voor waterveiligheid zijn:

- Effect 1: Voldoen aan de rijksnormen voor primaire waterkeringen;
- Effect 2a: Waterschap is voorbereid op een overstroming;
- Effect 2b: Medeoverheden en inwoners zijn met hulp van het waterschap voorbereid op een overstroming.

Effect 2a en 2b hebben betrekking op calamiteitszorg. Hierover wordt gerapporteerd in de veiligheidsrapportage. Bovenstaande meegenomen vindt HDSR dat op dit moment de verantwoording niet direct extra aandacht behoeft en worden er geen verbetermaatregelen aangedragen.

8.2 Controle aanwezigheid en staat van onderhoud van noodvoorzieningen

ILT heeft geconstateerd dat de materialen ordentelijk en overzichtelijk waren opgeslagen in de loods, maar dat HDSR niet heeft bepaald met welke regelmaat de controles op aanwezigheid van noodvoorzieningen dient te worden uitgevoerd. Daarnaast is ook het overzicht van materialen niet

actueel en is het niet opgenomen in een systeem. ILT heeft dit als tekortkoming benoemd en HDSR is het daar mee eens.

Verbetermaatregelen

Op dit moment is er een werkgroep noodmaatregelen en middelen ingericht in opdracht van de coördinatiegroep crisisbeheersing (managementniveau). Het hoog buiten water van januari 2018 was daar aanleiding toe, toen bleek dat de materialen die nodig zijn voor een hoog buiten water niet geheel op orde waren.

Het overzicht van aanwezige noodmaterialen wordt in deze werkgroep bepaald en geactualiseerd. Naast het materiaal dat aanwezig is, bepaalt deze werkgroep ook of er meer materiaal en middelen nodig zijn. De werkgroep doet een voorstel richting coördinatiegroep. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden over de aanschaf van materiaal: willen we alles in eigendom of willen we materiaal paraat hebben staan bij een aannemer? In het najaar van 2018 wordt deze discussie gevoerd en zullen de beleidsmatige keuzes die hieraan vasthangen worden voorgelegd aan de coördinatiegroep crisisbeheersing en eventueel directie en bestuur. Als dit gereed is, kan er worden bepaald met welke regelmaat controles plaatsvinden. Dit zal dan ook worden vastgelegd. Op dit moment beheren twee medewerkers de noodvoorzieningen in het gehele HDSR -gebied. De periodieke controles zullen door hen worden uitgevoerd en vastgelegd.

9. Evaluatie en bijstelling

Het sluiten van de PDCA-cyclus is een aandachtspunt. Het periodiek evalueren van de processen en de verbeterpunten die daaruit voortkomen implementeren heeft aandacht nodig. Voor meerdere activiteiten is dit in de inrichting of uitvoering van het proces als aandachtspunt naar voren gekomen.

Ook is er bij HDSR nog geen sprake van een periodieke en overkoepelende evaluatie op directieniveau. Sturing op de uitvoering van de evaluatieresultaten is daarom ook nog niet mogelijk. Dit is een aandachtspunt voor HDSR.

Verbetermaatregelen

Met de inrichting van de zorgplicht zal de coördinator zorgplicht zorgdragen voor het doorlopen van de PDCA-cyclus bij de verschillende activiteiten. Zo ook de evaluatie. De manager van de afdeling Waterbeheer is eindverantwoordelijke voor de zorgplicht. Het is goed om van te voren indicatoren vast te leggen waarop wordt geëvalueerd. Dit zal per activiteit worden gedaan. Hierover kan dan via de veiligheidsrapportage worden gerapporteerd aan management en bestuur.

Verder is de verwachting dat de rol van ILT als toezichthouder verandert t.a.v. de zorgplicht. Zij hebben uitgesproken dat de waterschappen zelf verantwoordelijk zijn voor hun waterkeringstaken en vooral verantwoording dienen af te leggen aan hun eigen algemeen bestuur, en niet per se aan ILT. HDSR wil dit graag verder vorm geven en de zogenaamde realitychecks die nu door ILT zijn uitgevoerd, zelf gaan uitvoeren. De resultaten daarvan, inclusief verbetervoorstellen, zullen eens per bestuursperiode aangeboden worden aan haar eigen algemeen bestuur.